

KUVAUS VUODEN 2012 PÄÄTÖKSEN SOVELTAMISESTA

Socialt subventionerade bostäder

Klar och uttömmande beskrivning om hur respektive tjänst är organiserad i er medlemsstat
Beskrivning av vilken typ av tjänster inom respektive sektor som definierats som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i er medlemsstat. Ange så klart som möjligt vad de tilldelade tjänsterna omfattar.
Landskapsregeringen beviljar stöd för att bygga hyresbostäder och för att upprätthålla den fastighetstekniska kvaliteten i dessa bostäder. Genom stödsystemet beviljas räntestöd på lån beviljat av kreditinstitut och landskapsgaranti som delsäkerhet för lånet.   Stödet erhålls mot en förbindelse att upprätthålla bostäderna som hyresbostäder under en lång tidsperiod, 10 - 45 år beroende på stödform. Landskapsregeringen beviljar stöd för nybyggnation i sådana områden där behovet är påkallat och där behovet av boende för de mest utsatta målgrupperna på bostadsmarknaden finns.   Landskapsregeringens räntestöd är dimensionerade så att låntagaren ska ha en stabil konstnadsutveckling för kapitalet och således kunna hålla en stabil kostnadsnivå gentemot de boende.   Om en tjänsteproducent bryter mot stödets villkor är denne tvungen att återbetala erhållet stöd med ränta för hela stödperioden.
Beskrivning av de (typiska) formerna av tilldelning. Bifoga standardiserade tilldelningsmallar, om sådana används inom en viss sektor.
Tjänsten tilldelas på ansökan och genom ett beslut som fattas av landskapsregeringen. De tjänsteproducenter som erhåller stöd kan vara fysisk eller juridisk person vars hemort är en kommun på Åland. De stödformer som har används under åren 2016-17 ges under ”Vilka stödinstrument har använts (direktstöd, garantier osv.)” nedan.   Tjänsterna regleras enligt följande lagar och beslut: - Landskapslag (1999:40) om bostadsproduktion   - Landskapslag (1982:14) om stöd för bostadsproduktion   - Landskapslag (1982:13) om stöd för bostadsförbättring   - Landskapsregeringens beslut (17.1.2002) om regler för beviljande av bostadslån till hyresbostäder, samt äldre motsvarande regler.   - Landskapsregeringens beslut (7.7.2008) om bostadslån till hyresbostäder.

- Landskapsregeringens beslut (23.1.2014) om borgen för bostadslån.   - Landskapsregeringens beslut (20.6.2017) om räntestöd för produktion av hyresbostäder, samt äldre motsvarande regler.
Tilldelningens genomsnittliga varaktighet (i antal år) och andelen tjänster som tilldelats för en längre period än tio år (i %) per sektor. Ange inom vilka sektorer tjänsterna av allmänt ekonomiskt intresse har tilldelats för en period som överstiger tio år och vad som motiverar denna period?
Stödet erhålls mot en förbindelse att upprätthålla bostäderna som hyresbostäder under en lång tidsperiod, 10 - 45 år beroende på stödform. Under perioden 2016-17 har stödets varaktighet varit längre än 10 år.
Beskrivning av om företagen ges (typiska) exklusiva eller särskilda rättigheter.
Inga särskilda rättigheter beviljas utöver det att stödmottagare på områden med svag bostadsmarknad kan erhålla uppskov med betalningen av låneamorteringar, eller i exceptionella fall kapitalisering av lånets ränta.
Vilka stödinstrument har använts (direktstöd, garantier osv.)?
Stöd beviljas huvudsakligen för investeringar i fast egendom. Stöden beviljas/har beviljats med hjälp av fyra stödordningar: 1. Bostadslån för produktion av hyresbostäder (beviljas inte längre)   2. Räntestöd för produktion av hyresbostäder   3. Borgen för nyproduktion av hyresbostäder   4. Stöd för ägare till bostäder med hyresbostadslån som har ekonomiska svårigheter   <u>1. Bostadslån för produktion av hyresbostäder</u>   Lånet har beviljats för uppförande av hyresbostäder oberoende av huvudmannens juridiska form. Bostäderna hyrs ut åt allmänheten med prioritering på utsatta grupper på bostadsmarknaden. Lånen har beviljats med 35-45 års löptid till lägre ränta än marknadsräntorna. Under lånets löptid är huvudmannen skyldig att hålla bostäderna som hyresbostäder. Hyrorna är reglerade till en nivå som utgör självkostnadspris, i vilket ingår kostnader för en god driftsekonomi, kapitalkostnader och en skälig avkastning på eget kapital. Hyresnivån bestäms av landskapsregeringen på ansökan av bostädernas ägare. Bostädernas utformning och hyressättning underkastas landskapsregeringens godkännande. Hyresbostäderna upplåts till boende enligt ändamålsprioritering, där sökandes bostadbehov granskas. De viktigaste målgrupperna är utsatta grupper på bostadsmarknaden såsom bostadslösa, handikappade, invandrare, barnfamiljer och äldre personer. Först efter att dessa gruppers behov tillgodosetts hyrs bostaden ut åt den

övriga befolkningen. Det sista lånet beviljades 2012 och har under åren 2016-17 inte upptagits i landskapets budget.

2. Räntestöd för produktion av hyresbostäder

Räntestöd kan beviljas på samma grunder som bostadslånen under pt. 1 och är också villkorat på samma sätt som de bostadslån som utgivits efter 2002. Räntestödets löptid är 35 år för de som beviljats före år 2009 och 10-30 år på de stöd som beviljats från och med år 2009. Räntestödslånet kan beviljas oberoende av huvudmannens juridiska form. Under lånets löptid är huvudmannen skyldig att hålla bostäderna som hyresbostäder.

3. Borgen för nyproduktion av hyresbostäder

Borgen för produktion av hyresbostäder har givits för lån som beviljats räntestöd (jfr pt.2). Borgen beviljas på 20 – 50 % av produktionsvärdet med lägst andel i Mariehamn och störst andel i skärgårdsskommunerna. Säkerheten för borgensförbindelsen är en inteckning i fastigheten med sekundär prioritet, men inom 95 % av marknadsvärde. En engångsavgift debiteras för borgensförbindelsen, avgiften uppgår som högst till 1,0 % av borgensbeloppet. Borgensförbindelse för byggande i skärgården medför ingen avgift.

4. Stöd för ägare till bostäder med hyresbostadslån som har ekonomiska svårigheter

Stödformen används i mycket begränsad utsträckning och beloppen som använts är låga. De stöd som utgivits har riktat sig till tjänsteproducenter av bostäder på mycket svaga bostadsmarknader i skärgården. Bostadsmarknaden är svag i den bemärkelsen att efterfrågan på hyresbostäder är mycket varierande över tiden och att utbudet av hyresbostäder är litet och i praktiken kopplat till de bolag som erhållit landskapsregeringens bostadslån, vilka inte beviljas längre sedan 2012. De bolag som äger hyresbostäder är också mycket små (ägare av 5-10 bostäder) och således mycket känsliga för förändringar i efterfrågemekanismerna på bostadsmarknaden.

Information om den typiska **ersättningsmekanismen** för respektive tjänster. Ange även om en kostnadsfördelningsmetod eller nettokostnadsmetoden använts.

Räntestödslånets maximala belopp kan högst uppgå till 90 % av projektets totala kostnad. Om projektkostnaden understiger den ursprungliga budgeten minskas lånebeloppet med motsvarande andel.

Hyrorna är reglerade till en nivå som utgör självkostnadspris, i vilket ingår kostnader för en god driftsekonomi, kapitalkostnader och en skälig avkastning på eget kapital. Hyresnivån bestäms initialt av landskapsregeringen på ansökan av bostädernas ägare, därefter kan ägaren själv höja hyran motsvarande utvecklingen av konsumentprisindex. Räntestödet utbetalas som halva räntan, dock så att kundens ränta alltid överstiger 2,0 %, samt att landskapsregeringens andel som högst kan uppgå till 3,0 procentenheter. På detta sätt kan tjänsteleverantör tillhandahålla hyresbostäder med en lägre hyressättning under en lång tid. Stödssystemet är utformat så att tjänsteleverantören ska kunna tillhandahålla hyresbostäder till de mest utsatta på bostadsmarknaden till en rimlig hyra

under en längre tid. Stödet utgör i princip skillnaden mellan hyran på en oreglerad marknad och hyran för de subventionerade bostäderna. Ersättningen överstiger därmed inte det som krävs för att täcka nettokostnaden för att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla hyresbostäder med en lägre hyra än på den fria marknaden.	
Typiska åtgärder för att hindra och återbetala eventuell överkompensation.	
Beviljandet av stöd och dess storlek är reglerat i lag och underlydande regelverk och handläggs av en enda myndighet vilket gör att för stora stöd eller överkompensation inte i praktiken kan uppkomma. Då samtliga offentliga stöd kanaliseras via en myndighet utesluts möjligheten till korssubventionering. Räntestödet är kopplat till den verkliga räntenivån och till kreditsaldot vilket innebär att risken för överkompensation är synnerligen låg.	
En kort redogörelse för hur kraven på insyn (se artikel 7 i 2012 års beslut) för stöd på över 15 miljoner euro till företag som även har annan verksamhet än verksamhet som avser tjänster av allmänt ekonomiskt intresse) följs. I ert svar, ge även relevanta exempel på information som offentliggjorts för detta ändamål (t.ex. länkar till webbplatser eller andra hänvisningar), ange om ni har en central webbplats där ni offentliggör denna information för alla berörda stödåtgärder i er medlemsstat (och ange i så fall länken till denna webbplats), eller alternativt förklara om och hur offentliggörandet sker på den stödbeviljande nivån (t.ex. central, regional eller lokal nivå).	
De stödformer för socialt subventionerade hyresbostäder som finns tillgängliga kan inte med nu gällande lagstiftning och villkor överstiga 15 miljoner euro.	
Beviljat stödbelopp	
Sammanlagt beviljat stödbelopp (i miljoner euro). Detta omfattar allt stöd som beviljats i er medlemsstat, inklusive stöd från regionala och lokala myndigheter. (A+B+C)	
2016	2017
i) Räntestödslån <u>7,87 milj. euro</u>	i) Räntestödslån <u>0,59 milj. euro</u>
ii) Landskapsborgen <u>1,23 milj. euro</u>	ii) Landskapsborgen <u>0,27 milj. euro</u>
iii) Nya bostäder <u>35 stycken</u>	iii) Nya bostäder <u>6 stycken</u>
iv) Nya objekt <u>5 stycken</u>	iv) Nya objekt <u>1 stycken</u>
v) Stöd (1.000 euro) till bolag med hyresbostadslån vilka har synnerligen ansträngd ekonomi <u>0 euro</u>	v) Stöd (1.000 euro) till bolag med hyresbostadslån vilka har synnerligen ansträngd ekonomi <u>0 euro</u>
vi) Utbetalt räntestöd (1.000 euro) under året (även räntestöd för äldre räntestödslån enligt nedan inräknas) <u>45,6</u>	vi) Utbetalt räntestöd (1.000 euro) under året (även räntestöd för äldre räntestödslån enligt nedan inräknas) <u>42,2</u>

	vii) Lånebestånd (31.12.2017) - landskapslån 51,8 milj. euro - räntestödslån 50,4 milj. euro

Luft- eller sjöförbindelser till öar (art. 2.1 d)

Klar och uttömmande beskrivning om hur respektive tjänst är organiserad i er medlemsstat	
Beskrivning av vilken typ av tjänster inom respektive sektor som definierats som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i er medlemsstat. Ange så klart som möjligt vad de tilldelade tjänsterna omfattar.	Flygtrafik Landskapsregeringen upprätthåller flygtrafik på linjen Mariehamn (MHQ) – Stockholm/Arlanda (ARN), enligt trafikpakt. Färjetrafik Landskapsregeringen upprätthåller trafik på vissa linjer i den åländska skärgården. Trafiken med de frigående färjorna sköts helt av privata entreprenörer, vilka upprätthåller trafik enligt av landskapsregeringen fastslagen turlista. Fyra linfärjelinjer av sammanlagt sex sköts i landskapsregeringens regi. Den mest trafikerade linfärjelinjen har en årlig fastslagen turlista, medan en av de lägsta linjerna har en sommarturlista, resten av linfärjorna trafikerar enligt behov.
Beskrivning av de (typiska) formerna av tilldelning. Bifoga standardiserade tilldelningsmallar, om sådana används inom en viss sektor.	Flygtrafik och Färjetrafik Upphandling, öppet förfarande
Beskrivning av tilldelningars (typiska) varaktighet och variationsintervall. Ange också andelen tilldelningar som är längre än 10 år.	Fyra (4) år. Inga tilldelningar är längre än tio (10) år.
Beskrivning av huruvida företagen ges (typiska) exklusiva eller särskilda rättigheter.	Ålands landskapsregering begränsar tillträdet till flyglinjen Mariehamn-Arlanda till ett enda flygtrafikföretag (Nextjet Ab) under fyra (4) års tid (avtalsperiod 2016-2020).

Beskrivning av den (typiska) ersättningsmekanismen för respektive tjänster, inklusive använt stödinstrument (direktstöd, garantier etc.). Ange även om en kostnadsfördelningsmetod eller nettokostnadsmetoden använts.	Månatlig ersättning enligt avtal.
Beskrivning av (typiska) arrangemang för att undvika eller återbetala överkompensation.	Jämförelse med marknadspriser för motsvarande flygrutter om sådana existerar. Uppföljning av avtalet och fakturering av flygtrafikföretaget. I flygavtalet finns en överkompensations-skärare som aktiveras om passagerar-mängden överstiger ett bestämt antal passagerare.
Beviljat stödbelopp	
Sammanlagt beviljat stödbelopp. Detta omfattar allt stöd som utbetalats i er <u>medlemsstat, inklusive regionala och lokala myndigheters stöd.</u>	Flygtrafik (avtalat månatlig ersättning) 2016 (12 månader) 1.079.894 € 2017 (12 månader) 1.031.912 € Färjetrafik Ersättningen som betalas enligt avtal betraktas inte som stöd
Annan kvantitativ information	

1. PROBLEM VID TILLÄMPNINGEN AV BESLUTET OM TJÄNSTER AV ALLMÄNT EKONOMISKT INTRESSE OCH MOTSVARANDE RAMVERK (ÅLAND)

Inget att rapportera.

2. SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER (ÅLAND)

Samarbetet löpt smärtfritt. Flygbolaget Nextjet Ab hade 2017 ekonomiska svårigheter, vilka man kunde lösa bland annat med en nyemission.

3. ÖVRIGT (ÅLAND)

Det nya lufttrafikavtalet med sin förnyade trafikplikt trädde i kraft 1.3.2016 och löper ut 29.2.2020. En ny upphandling därefter fordrar förutom ett politiskt beslut av landskapsregeringen även en förnyad trafikplikt.

Flygbolaget Nextjet Ab kunde öka år 2017 antalet resenärer på ruten MHQ – ARN med 14 % jämfört med 2016.

1) KORKOTUKILAINAT SOSIAALISEEN ASUNTOTUOTANTOON

Selkeä ja kattava kuvaus siitä, miten kyseiset palvelut on järjestetty jäsenvaltioissanne

Selvitys siitä, millaiset palvelut kyseisellä alalla on määritelty yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi jäsenvaltioissanne. Luetelkaa **yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi luokiteltujen palvelujen sisältö** mahdollisimman selkeästi.

Valtion varoista voidaan maksaa korkotukea lainoille, jotka on myönnetty sosiaalisten vuokra-asuntojen, asumisoikeusasuntojen tai osaomistusasuntojen rakentamista, hankintaa tai perusparantamista varten. Tällaisiin korkotukilainoihin liittyy aina myös valtion täytetäkaus. Korkotukilainojen tarkoituksena on kohtuuhintaisten ja hyvätasoisten asuntojen järjestäminen niille ihmisille, jotka eivät voi markkinaehtoisesti löytää itselleen sopivaa asuntoa vähäisen maksukykynsä vuoksi.

Korkotukilainan saajilla on julkisen palvelun velvoite tuottaa ja ylläpitää sosiaalisin perustein valittujen asukkaiden tarpeita vastaavia ja asumiskustannuksiltaan kohtuullisia asuntoja. Jotta voidaan taata valtiontuen kohdistuminen asukkaiden hyväksi, korkotukilainoja myönnetään vain julkisen palvelun velvoitetta toteuttaville kunnille ja muille julkisyhteisöille, yksityisille yhteisöille sekä näiden välittömässä määräysvallassa oleville yhtiöille. Laissa on säädetty ne julkisen palvelun velvoitetta koskevat edellytykset, joita korkotukilainaa saavan yhteisön on toiminnassaan noudattava. Edellytyksenä on muun muassa, että yhteisön toimialana on vuokra- tai asumisoikeusasuntojen rakennuttaminen ja niiden tarjoaminen sosiaalisin perustein valittaville asukkaille tavoitteena asukkaiden hyvät ja turvalliset asuinolot kohtuullisin kustannuksin. Laissa on myös rajoitettu yhteisön riskinottomahdollisuuksia sekä lainan- ja vakuudenantomahdollisuuksia. Yhteisö ei saa tulouttaa omistajalleen muuta kuin omistajan yhteisöön sijoittamille varoille lasketun kohtuullisen tuoton. Muilta osin yhteisöön kertyneet varat on käytettävä kyseisen yhteisön ja asukkaiden hyväksi. Myös voittoa tavoitteleva yritys voi perustaa edellä mainitut edellytykset täyttävän tytäryhtiön, joka toteuttaa julkisen palvelun velvoitetta ja saa sitä varten korkotukilainaa. Tällä tavoin tukijärjestelmässä yhdistyy toisaalta tuen kohdentumisen tiukka kontrollointi ja toisaalta tuen saannin avoimuus kaikille halukkaille toimijoille.

Lisäksi korkotukilainoilla rahoitettuja asuntoja koskevat laissa säädetyt kohdekohtaiset käyttö- ja luovutusrajoitukset: Asukkailta perittävä vuokra on määriteltävä omakustannusperiaatteella eli vuokraa saa periä vain sen määrän, joka tarvitaan asuntojen ja niihin liittyvien tilojen rahoituksen ja hyvän kiinteistönpidon mukaisiin menoihin. Asunnot on osoitettava niitä eniten tarvitseville ruokakunnille: asukasvalintaperusteina ovat hakijaruokakunnan asunnontarve, varallisuus ja tulot niin, että etusijalle on asetettava kaikkein kiireellisimmässä asunnontarpeessa olevat, pienituloisimmat ja vähävaraisimmat hakijat. Myös asuntojen luovutusta ja luovutushintaa on laissa rajoitettu siten, ettei luovuttaja voi saada kaupasta varsinaista voittoa.

Selvitys (tavanomaisista) toimeksiannon muodoista . Jos tietyllä alalla käytetään vakiomuotoisia toimeksiannon malleja, liittää ne mukaan.
Korkotukilainojen myöntämisen yleisistä edellytyksistä ja lainansaajille annetun julkisen palvelun velvoitteen sisällöstä säädetään vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetuissa laissa (604/2001). Lainan hyväksymisestä korkotukilainaksi päättävä valtion viranomainen eli Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA tekee kaikista korkotukilainojen hyväksymisistä lainansaajalle annettavan kirjallisen päätöksen, josta käy ilmi lainansaajalle asetettu julkisen palvelun velvoite ja siitä maksettava korvaus siihen liittyvine ehtoineen. Päätöksessä on myös viittaus komission SGEI-päätökseen. Korkotukea ei myönnetä, jos toimijalle maksetaan samaan tarkoitukseen valtion varoista muuta korkotukea tai jos lainansaajalla on samaan tarkoitukseen valtion varoista myönnettyä lainaa. Lainsäädännössä ja viranomaisasiakirjoissa on säädetty täsmällisesti kaikki korkotukilainojen hyväksymisen ja korkotuen maksamisen edellytykset sekä tuen määrän laskennassa, valvonnassa ja tarkistamisessa käytettävät parametrit.
Toimeksiannon keskimääräinen kesto (vuosina) ja yli kymmenen vuotta kestävien toimeksiantojen osuus (%) aloittain. Täsmentäkää, millä aloilla yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja on annettu tehtäväksi yli kymmenen vuotta kestäville toimeksiannoilla, ja selittäkää, miksi toimeksiannon kesto on perusteltu.
Korkotukilainaa saavan yhteisön toimintaa ja korkotukilainoitettavien asuntojen käyttöä ja luovutusta koskevat rajoitukset kestävät korkotukilainan käyttötarkoituksesta riippuen 30–40 vuotta. Lainansaajalle asetettu julkisen palvelun velvoite on siis hankkeesta riippuen 30–40 vuoden mittainen. Kuten komission SGEI-päätöksessä todetaan, yli kymmenen vuotta kestävä toimeksiantokausi on perusteltu sosiaalisen asuntotarjonnan alalla, jossa tehtävien suurien investointien kuolettaminen kestää yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti pitkään, useita vuosikymmeniä.
Selvitys siitä, annetaanko yrityksille (tavallisesti) yksinoikeuksia tai erityisoikeuksia .
Ei ole.
Mitä tukivälineitä on käytetty (suorat avustukset, takaukset jne.)?
Korkotuki ja takaus, mahdollisesti myös suora avustus (ks. alla)
Kyseessä olevia palveluja koskeva (tavanomainen) korvausjärjestelmä ja perustuuko käytetty menetelmä kustannusten kohdentamiseen vai vältettyihin nettokustannuksiin.
ARA valitsee korkotukilainoitettavaksi hyväksyttävät kohteet sille tehtyjen hakemusten perusteella ja sen mukaan, täyttävätkö lainanhakija ja korkotukilainan kohde korkotuen myöntämiseksi laissa säädetyt vaatimukset. Edellytyksenä korkotukilainan hyväksymiselle on, että ARA hyväksyy sille toimitetut kohteen rakennussuunnitelmat ja kustannukset ennen rakennustöiden aloittamista. Tukea maksetaan siis vain sen verran, kun julkisen palvelun velvoitteen toteuttaminen yritykseltä edellyttää. Lisäksi lainansaaja on tuen kohteena olevaa hanketta toteuttaessaan velvollinen noudattamaan kilpailua ja julkisia hankintoja koskevia säännöksiä. Uudisrakentamisen ja perusparantamisen on perustuttava kilpailumenettelyyn, ja korkotukilainaksi voidaan hyväksyä vain sellainen

laina, jota koskeva sopimus on kilpailutettu. Korkotuen maksaa toinen valtion viranomainen, Valtiokonttori.

Korkotukilainan määrä on lainoituskohdeesta riippuen 80–95 prosenttia kohteen hyväksyttävistä rakennus-, hankinta- tai perusparannuskustannuksista. Loppuosa kustannuksista jää lainansaajan omarahoitusosuudeksi. Lainansaajan maksettavaksi jää myös aina tietty omavastuuosuus lainan korosta. Vuosina 2016 ja 2017 tämä omavastuukorko on ollut 1,7–3,5 prosenttia lainoituskohdeesta riippuen. Omavastuuosuuden ylittävistä korosta maksetaan tietty osa lainan myöntäneelle luottolaitokselle korkotukena. Maksettavan korkotuen määrä alenee asteittain nolnaan 23 vuoden kuluessa. Lainanmyöntäjän korkotukilainasta perimä korko saa olla enintään sen koron suuruinen, mitä yleisesti kulloinkin sovelletaan riskiltään ja ehdoiltaan vastaaviin lainoihin. Korkotuki kanavoituu kokonaisuudessaan asukkaiden hyväksi, eikä lainansaajayhteisö tai sen omistaja saa siitä itselleen tuottoa. Lain mukaan vuokralaisilta voi periä lainansaajayhteisöön vain yhteisön omarahoitusosuudelle laskettavan kohtuullisen tuoton, ja lainansaajayhteisö voi tulouttaa omistajalleen ainoastaan omistajan yhteisöön sijoittamille varoille lasketun kohtuullisen tuoton.

Lisäksi korkotukilainoitettaville kohteille on vuosina 2016 ja 2017 määräaikaaisesti myönnetty käynnistysavustuksia Helsingin seudulla. Näitä avustuksia koskevat kaikki korkotukilainoitusta, sen saajia ja lainoitettavia kohteita koskevat säännökset ja rajoitukset. Käynnistysavustuksilla on pyritty lisäämään viime vuosina jälkeenjäänyttä tavallisten vuokra-asuntojen tuotantoa Helsingin seudulla ja kompensoimaan alueen muuta maata korkeampia rakentamiskustannuksia. Avustus on ollut suuruudeltaan 10 000 euroa asuntoa kohti.

Elokuun 2016 alusta alkaen on ollut mahdollista myöntää myös lyhytaikaisia korkotukilainoja. Ne vastaavat sisällöltään pitkälti edellä kuvattuja korkotukilainoja: lyhytaikaisilla korkotukilainoilla rahoitettujen asuntojen vuokranmäärityksessä on noudatettava omakustannusperiaatetta, asukkaat on valittava sosiaalisin perustein (asukkaiksi valittaville on asetettu euromääräinen enimmäistuloraja), lainansaajayhteisöjen toimintaa on rajoitettu ja lainansaajayhteisö voi tulouttaa omistajalleen vain omistajan yhteisöön sijoittamille varoille lasketun kohtuullisen tuoton. Myös esimerkiksi korkotukilainan suuruus ja lainansaajan maksettavaksi jäävä omavastuukorko ovat edellä kuvatun mukaiset. Lyhytaikaisiin korkotukilainoihin liittyvä julkisen palvelun velvoite voi kuitenkin olla lyhimmillään 10 vuotta ja pisimmillään 30 vuotta. Lainoille maksetaan korkotukea ja myönnetään valtioneuvoston takaus vain siksi ajaksi, kun julkisen palvelun velvoite on voimassa ja asunnot ovat käyttö- ja luovutusrajoitusten alaisia.

Lisäksi vuosina 2016 ja 2017 on ollut käytössä vuokra-asuntojen rakentamisen valtioneuvoston takaus (takauslaina) korkotukilainoitusta täydentävänä tukimuotona. Suomen suurimmilla kasvuseuduilla on krooninen puute kohtuuhintaisista asunnoista: vuokra-asuntojen tarjonta on liian vähäistä kysyntään nähden, mikä nostaa vuokratasoa ja vaikeuttaa erityisesti pieni- ja keskituloisten palvelusektorin työntekijöiden asemaa asuntomarkkinoilla ja estää työntekijöiden muuttamista sinne, missä työvoiman tarve on suurin. Takauslainoilla on pyritty vastaamaan näihin ongelmiin. Myös takauslainojen viimesijaisena tarkoituksena on heikossa asemassa olevien asumisen turvaaminen, joten nekin voidaan lukea sosiaalisen asuntotuotannon piiriin, vaikka asuntoja jaettaessa ei olekaan velvollisuutta noudattaa vastaavanlaisia asukasvalintakriteerejä kuin normaalien

korkotukilainojen kohdalla. Takauslaina on muodoltaan täytetäkaus ja sen kohteena ovat lainat, jotka käytetään vuokra-asuntojen uudisrakentamiseen. Poikkeuksena korkotukilainoihin on, että takauslainoissa lainansaajilta vaaditaan ainoastaan riittävät edellytykset lainan takaisinmaksamiseen ja vuokratalotoimintaan, ja asuntoja on käytettävä vuokra-asuntoina takausajan, vähintään 20 vuotta. Muita käyttörajoituksia ei ole. Sen sijaan säännökset lainansaajien velvollisuudesta kilpailuttaa toteuttamansa urakat ja käyttämänsä rahoitus sekä noudattaa julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä koskevat myös takauslainoja. Lisäksi lainaehdojen, koron ja lainanmyöntäjän perimien muiden lainaan liittyvien kustannusten on oltava kohtuulliset verrattuna vastaaviin tarkoituksiin yleisesti myönnettävien lainojen ehtoihin, korkoon ja kustannuksiin. Valtiontakauksen voimassaolon edellytyksenä on, että lainanmyöntäjä huolehtii takauslainasta ja sen vakuuksista lain sekä hyvän pankki- ja perintätavan mukaisesti. Takauslainoja on hyväksytty vuosina 2016–2017 vain vähäinen määrä verrattuna samana aikana hyväksytyihin korkotukilainoihin.

Tavanomaiset järjestelyt liiallisten korvausten välttämiseksi ja takaisin maksamiseksi.

Järjestelyt liiallisten korvausten välttämiseksi ja takaisin maksamiseksi: Korkotukijärjestelmä on rakennettu siten, että valtiontuki ohjautuu asukkaiden hyväksi edullisemman vuokran muodossa. Tämä tapahtuu kolmen pääasiallisen, toisiaan täydentävän mekanismin avulla: tuen oikean mitoittamisen, korkotukilainaa saavien yhteisöjen toimintaa koskevien edellytysten sekä korkotukilainoitettujen asuntojen käyttö- ja luovutusrajoitusten kautta. ARA valvoo ja ohjaa hinta-laatuohjauksella muun muassa sitä, että asunnot rakennetaan aluekehityksen ja kysynnän kannalta oikeaan paikkaan, että kohteet ovat laadukkaita ja että niiden hinta on oikein laskettu. Hinta-laatuohjaus on tärkeässä asemassa muun lainsäädännön ohella siinä, että asuntojen asumiskulut jäävät kohtuullisiksi ja asuinalueet muodostuvat monipuolisiksi ja houkutteleviksi.

Tukilainsäädäntö ja viranomaispäätösten ehdot estävät liiallisen valtiontuen maksamisen. ARA, Valtiokonttori ja kunnat valvovat, että tuensaajat toimivat laissa säädettyjen edellytysten ja rajoitusten mukaisesti. Säännöstenvastaisen toiminnan johdosta tuen maksaminen voidaan lakkauttaa, liikaa tai perusteettomasti maksettu tuki periä takaisin ja määrätä lainansaajalle seuraamusmaksu. Lisäksi ARA voi keskeyttää muiden vireillä olevien, säännöstenvastaisesti toimineen yhteisön tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan toisen yhteisön tekemien, valtion tukemaa asuntotuotantoa koskevien hakemusten käsittelyn siksi ajaksi, kunnes yhteisö on korjannut toimintansa säännösten mukaiseksi. Kaikki tukihankkeisiin liittyvät tiedot säilytetään 50 vuotta. ARA:n suorittamissa tarkastuksissa on havaittu, että maksetut tuet ja toiminta ovat joitakin yksittäistapauksia lukuun ottamatta olleet lain ja viranomaispäätösten mukaisia.

Lyhyt selvitys siitä, miten **avoimuutta koskevia vaatimuksia** (ks. vuoden 2012 päätöksen 7 artikla) noudatetaan, kun on kyse yli 15 miljoonan euron korvauksista yrityksille, jotka harjoittavat toimintaa myös yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun ulkopuolella. Esittääkö vastauksessanne myös asiaan liittyviä esimerkkejä tätä tarkoitusta varten julkaistuista tiedoista (esim. linkkejä verkkosivuille tai muita viitteitä). Ilmoittakaa myös, onko teillä keskitetty verkkosivusto, jolla julkaisette nämä tiedot kaikista tukitoimenpiteistä jäsenvaltiossanne (ja jos on, lisätkää linkki kyseiselle

verkkosivustolle), tai jos julkaiseminen tapahtuu tuen myöntäjän tasolla (keskus-, alue- tai paikallistasolla), selittää kuinka julkaiseminen tapahtuu.	
Yli 15 miljoonan euron korvauksia ei ole vuosina 2016–2017 tai aikaisemminkaan myönnetty. Jos näin suuria korvauksia joskus myönnettäisiin, ARA tiedottaisi asiasta verkkosivuillaan (www.ara.fi).	
Myönnetyn tuen määrä	
Myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa). Tähän sisältyy kaikki alueellanne myönnetty tuki, myös alue- ja paikallisviranomaisten myöntämä tuki. (A+B+C)	
2016	2017
Koko korkotukilainakannalle maksetut korkotuet 4,4	Koko korkotukilainakannalle maksetut korkotuet 3,8
Valtiontakauksen piiriin hyväksytty korkotukilainakanta 1 038	Valtiontakauksen piiriin hyväksytty korkotukilainakanta 1 143
Käynnistysavustukset 20	Käynnistysavustukset 20
Lyhytaikaisiksi korkotukilainoiksi hyväksytty lainakanta 70	Lyhytaikaisiksi korkotukilainoiksi hyväksytty lainakanta 46
Takauslainoiksi hyväksytty lainakanta 15	Takauslainoiksi hyväksytty lainakanta 124
A: Kansallisten keskusviranomaisten maksaman myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)	
2016	2017
Koko korkotukilainakannalle maksetut korkotuet 4,4	Koko korkotukilainakannalle maksetut korkotuet 4,4
Valtiontakauksen piiriin hyväksytty korkotukilainakanta 1 038	Valtiontakauksen piiriin hyväksytty korkotukilainakanta 1 038
Käynnistysavustukset 20	Käynnistysavustukset 20
Lyhytaikaisiksi korkotukilainoiksi hyväksytty lainakanta 70	Lyhytaikaisiksi korkotukilainoiksi hyväksytty lainakanta 70
Takauslainoiksi hyväksytty lainakanta 15	Takauslainoiksi hyväksytty lainakanta 15
B: Alueviranomaisten maksaman myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)	
2016	2017
C: Paikallisviranomaisten maksaman myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)	

2016	2017
Kunkin tukivälineen (suora avustus, takaukset jne.) osuus menoista (jos saatavilla)	
2016	2017
Muita määrällisiä tietoja (esim. edunsaajien lukumäärä aloittain, keskimääräinen tukimäärä, yritysten koko)	
2016	2017
Korkotukilainoitettut asunnot (kpl) 7794	Korkotukilainoitettut asunnot (kpl) 11 128
-uudistuotanto 5 971	-uudistuotanto 7 288
-perusparannus ja hankinta 1 893	-perusparannus ja hankinta 2 840
Lainansaajia (hankkeita) 179	Lainansaajia (hankkeita) 179
Lyhytaikaisilla korkotukilainoilla lainoitettut asunnot (kpl) 409	Lyhytaikaisilla korkotukilainoilla lainoitettut asunnot (kpl) 330
Lainansaajia (hankkeita) 8	Lainansaajia (hankkeita) 10

2) Avustukset erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi (edellyttää aina kohdan 1 mukaisen korkotukilainan olemassaoloa)

Selkeä ja kattava kuvaus siitä, miten kyseiset palvelut on järjestetty jäsenvaltiossanne
Selvitys siitä, millaiset palvelut kyseisellä alalla on määritelty yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi jäsenvaltiossanne. Luetelkaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi luokiteltujen palvelujen sisältö mahdollisimman selkeästi.
Avustuksia erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi voidaan myöntää erityisryhmiin kuuluville henkilöille tarkoitettujen, korkotukilainoitettavien vuokra-asuntojen rakentamista, hankintaa ja perusparantamista varten. Erityisryhmiksi katsotaan vammaiset henkilöt, muistisairaat ja huonokuntoiset ikääntyneet, asunnottomat, mielenterveys- ja päihdekuntoutujat, opiskelijat ja erityistukea tarvitsevat nuoret. Erityisryhmien avustuksella parannetaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten mahdollisuuksia saada tarpeitaan vastaava asunto. Avustuksella kompensoidaan niitä erityisiä investointikustannuksia, joita aiheutuu erityisryhmäasunnoissa tarvittavista yhteis- ja palvelutiloista sekä muista erityisistä tila- ja varusteratkaisuista. Avustus kohdistuu vain asuntoihin ja asumiseen, eikä sitä myönnetä miltään osin esimerkiksi ikääntyneille tai vammaisille tarkoitetuissa palveluasunnoissa asukkaille tarjottavien hoiva- ja hoitopalvelujen tuottamiseen.

Avustuksen saamisen edellytyksenä on kohdassa 1 tarkoitetun korkotukilainan hyväksyminen samaan hankkeeseen. Siten kaikki korkotukilainoitusta, sen saajia ja lainoitettavia kohteita koskevat säännökset, kuten asukkaiden valinnassa noudatettavat kriteerit, omakustannusperusteinen vuokranmääritys sekä yhteisön toimintaa koskevat edellytykset, koskevat myös avustusta saavia erityisryhmäkohteita ja niiden toteuttajia. Avustusta saaviin kohteisiin liittyy lisäksi 20 vuoden erityiskäyttörajoitus, jonka aikana asuntoja on käytettävä avustuspäätöksessä tarkoitetun erityisryhmän asuntoina.
Selvitys (tavanomaisista) toimeksiannon muodoista . Jos tietyllä alalla käytetään vakiomuotoisia toimeksiannon malleja, liittää ne mukaan.
Avustusten myöntämisen yleisistä edellytyksistä ja avustuksensaajille annetun julkisen palvelun veloitteen sisällöstä säädetään laissa avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi (1281/2004) sekä laissa vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta (604/2001). Lisäksi avustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä on säännöksiä valtionavustuslaissa (688/2001), joka koskee toissijaisena lakina kaikkia valtion varoista Suomessa myönnettäviä avustuksia. Edellä mainituissa laeissa säädetään täsmällisesti kaikista avustusten myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä sekä tuen määrän laskennassa, valvonnassa ja tarkistamisessa käytettävistä parametreista. Avustusten myöntämisestä päättävä viranomainen eli ARA tekee kaikista avustusten myöntämisistä tuensaajalle annettavan kirjallisen päätöksen, josta käy ilmi tuensaajalle asetettu julkisen palvelun velvoite sekä siitä maksettava korvaus siihen liittyvine ehtoineen
Toimeksiannon keskimääräinen kesto (vuosina) ja yli kymmenen vuotta kestävien toimeksiantojen osuus (%) aloittain. Täsmentäkää, millä aloilla yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja on annettu tehtäväksi yli kymmenen vuotta kestäville toimeksiannoilla, ja selittäkää, miksi toimeksiannon kesto on perusteltu.
Korkotukilainaa saavan yhteisön toimintaa ja korkotukilainoitettavien asuntojen käyttöä ja luovutusta koskevat rajoitukset kestävät korkotukilainan käyttötarkoituksesta riippuen 30–40 vuotta. Lainansaajalle asetettu julkisen palvelun velvoite on siis hankkeesta riippuen 30–40 vuoden mittainen. Kuten komission SGEI-päätöksessä todetaan, yli kymmenen vuotta kestävä toimeksiantokausi on perusteltu sosiaalisen asuntotarjonnan alalla, jossa tehtävien suurien investointien kuolettaminen kestää yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti pitkään, useita vuosikymmeniä.
Selvitys siitä, annetaanko yrityksille (tavallisesti) yksinoikeuksia tai erityisoikeuksia .
Ei ole.
Mitä tukivälineitä on käytetty (suorat avustukset, takaukset jne.)?
Suora avustus
Kyseessä olevia palveluja koskeva (tavanomainen) korvausjärjestelmä ja perustuuko käytetty menetelmä kustannusten kohdentamiseen vai vältettyihin nettokustannuksiin.
ARA valitsee korkotukilainoitettavaksi hyväksyttävät kohteet sille tehtyjen hakemusten perusteella ja sen mukaan, täyttävätkö lainanhakija ja korkotukilainan kohde korkotuen myöntämislle laissa säädetyt vaatimukset. Edellytyksenä korkotukilainan

hyväksymiselle on, että ARA hyväksyy sille toimitetut kohteen rakennussuunnitelmat ja kustannukset ennen rakennustöiden aloittamista. Tukea maksetaan siis vain sen verran, kun julkisen palvelun velvoitteen toteuttaminen yritykseltä edellyttää. Lisäksi lainansaaja on tuen kohteena olevaa hanketta toteuttaessaan velvollinen noudattamaan kilpailua ja julkisia hankintoja koskevia säännöksiä. Uudisrakentamisen ja perusparantamisen on perustuttava kilpailumenettelyyn, ja korkotukilainaksi voidaan hyväksyä vain sellainen laina, jota koskeva sopimus on kilpailutettu. Korkotuen maksaa toinen valtion viranomainen, Valtiokonttori.

Korkotukilainan määrä on lainoituskohteesta riippuen 80–95 prosenttia kohteen hyväksyttävistä rakennus-, hankinta- tai perusparannuskustannuksista. Loppuosa kustannuksista jää lainansaajan omarahoitusosuudeksi. Lainansaajan maksettavaksi jää myös aina tietty omavastuuosuus lainan korosta. Vuosina 2016 ja 2017 tämä omavastuukorko on ollut 1,7–3,5 prosenttia lainoituskohteesta riippuen. Omavastuuosuuden ylittävistä korosta maksetaan tietty osa lainan myöntäneelle luottolaitokselle korkotukena. Maksettavan korkotuen määrä alenee asteittain nolnaan 23 vuoden kuluessa. Lainanmyöntäjän korkotukilainasta perimä korko saa olla enintään sen koron suuruinen, mitä yleisesti kulloinkin sovelletaan riskiltään ja ehdoiltaan vastaaviin lainoihin. Korkotuki kanavoituu kokonaisuudessaan asukkaiden hyväksi, eikä lainansaajayhteisö tai sen omistaja saa siitä itselleen tuottoa. Lain mukaan vuokralaisilta voi periä lainansaajayhteisöön vain yhteisön omarahoitusosuudelle laskettavan kohtuullisen tuoton, ja lainansaajayhteisö voi tulouttaa omistajalleen ainoastaan omistajan yhteisöön sijoittamille varoille lasketun kohtuullisen tuoton.

Lisäksi korkotukilainoitettaville kohteille on vuosina 2016 ja 2017 määräaikaaisesti myönnetty käynnistysavustuksia Helsingin seudulla. Näitä avustuksia koskevat kaikki korkotukilainoitusta, sen saajia ja lainoitettavia kohteita koskevat säännökset ja rajoitukset. Käynnistysavustuksilla on pyritty lisäämään viime vuosina jälkeenjäänyttä tavallisten vuokra-asuntojen tuotantoa Helsingin seudulla ja kompensoimaan alueen muuta maata korkeampia rakentamiskustannuksia. Avustus on ollut suuruudeltaan 10 000 euroa asuntoa kohti.

Elokuun 2016 alusta alkaen on ollut mahdollista myöntää myös lyhytaikaisia korkotukilainoja. Ne vastaavat sisällöltään pitkälti edellä kuvattuja korkotukilainoja: lyhytaikaisilla korkotukilainoilla rahoitettujen asuntojen vuokranmäärityksessä on noudatettava omakustannusperiaatetta, asukkaat on valittava sosiaalisin perustein (asukkaiksi valittaville on asetettu euromääräinen enimmäistuloraja), lainansaajayhteisöjen toimintaa on rajoitettu ja lainansaajayhteisö voi tulouttaa omistajalleen vain omistajan yhteisöön sijoittamille varoille lasketun kohtuullisen tuoton. Myös esimerkiksi korkotukilainan suuruus ja lainansaajan maksettavaksi jäävä omavastuukorko ovat edellä kuvatun mukaiset. Lyhytaikaisiin korkotukilainoihin liittyvä julkisen palvelun velvoite voi kuitenkin olla lyhimmillään 10 vuotta ja pisimmillään 30 vuotta. Lainoille maksetaan korkotukea ja myönnetään valtioneuvoston takaus vain siksi ajaksi, kun julkisen palvelun velvoite on voimassa ja asunnot ovat käyttö- ja luovutusrajoitusten alaisia.

Lisäksi vuosina 2016 ja 2017 on ollut käytössä vuokra-asuntojen rakentamisen valtioneuvoston takaus (takaustalain) korkotukilainoitusta täydentävänä tukimuotona. Suomen suurimmilla kasvuseuduilla on krooninen puute kohtuuhintaisista asunnoista: vuokra-asuntojen tarjonta on liian vähäistä kysyntään nähden, mikä nostaa vuokratasoa ja

vaikeuttaa erityisesti pieni- ja keskituloisten palvelusektorin työntekijöiden asemaa asuntomarkkinoilla ja estää työntekijöiden muuttamista sinne, missä työvoiman tarve on suurin. Takausrakenteilla on pyritty vastaamaan näihin ongelmiin. Myös takauslainojen viimesijaisena tarkoituksena on heikossa asemassa olevien asumisen turvaaminen, joten nekin voidaan lukea sosiaalisen asuntotuotannon piiriin, vaikka asuntoja jaettaessa ei olekaan velvollisuutta noudattaa vastaavanlaisia asukasvalintakriteerejä kuin normaalien korkotukilainojen kohdalla. Takausrakenteina on muodoltaan täytetakausta ja sen kohteena ovat lainat, jotka käytetään vuokra-asuntojen uudisrakentamiseen. Poikkeuksena korkotukilainoihin on, että takauslainoissa lainansaajilta vaaditaan ainoastaan riittävät edellytykset lainan takaisinmaksamiseen ja vuokratalotoimintaan, ja asuntoja on käytettävä vuokra-asuntoina takausajan, vähintään 20 vuotta. Muita käyttörajoituksia ei ole. Sen sijaan säännökset lainansaajien velvollisuudesta kilpailuttaa toteuttamansa urakat ja käyttämänsä rahoitus sekä noudattaa julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä koskevat myös takauslainoja. Lisäksi lainaehdot, koron ja lainanmyöntäjän perimien muiden lainaan liittyvien kustannusten on oltava kohtuulliset verrattuna vastaaviin tarkoituksiin yleisesti myönnettävien lainojen ehtoihin, korkoon ja kustannuksiin. Valtiontakauksen voimassaolon edellytyksenä on, että lainanmyöntäjä huolehtii takauslainasta ja sen vakuuksista lain sekä hyvän pankki- ja perintätavan mukaisesti. Takausrakenteita on hyväksytty vuosina 2016–2017 vain vähäinen määrä verrattuna samana aikana hyväksytyihin korkotukilainoihin.

Tavanomaiset järjestelyt liiallisten korvausten välttämiseksi ja takaisin maksamiseksi.

Korkotukijärjestelmä on rakennettu siten, että valtiontuki ohjautuu asukkaiden hyväksi edullisemman vuokran muodossa. Tämä tapahtuu kolmen pääasiallisen, toisiaan täydentävän mekanismin avulla: tuen oikean mitoittamisen, korkotukilainaa saavien yhteisöjen toimintaa koskevien edellytysten sekä korkotukilainoitettujen asuntojen käyttö- ja luovutusrajoitusten kautta. ARA valvoo ja ohjaa hinta-laatuohjauksella muun muassa sitä, että asunnot rakennetaan aluekehityksen ja kysynnän kannalta oikeaan paikkaan, että kohteet ovat laadukkaita ja että niiden hinta on oikein laskettu. Hinta-laatuohjaus on tärkeässä asemassa muun lainsäädännön ohella siinä, että asuntojen asumiskulut jäävät kohtuullisiksi ja asuinalueet muodostuvat monipuolisiksi ja houkutteleviksi.

Tukilainsäädäntö ja viranomaispäätösten ehdot estävät liiallisen valtiontuen maksamisen. ARA, Valtiokonttori ja kunnat valvovat, että tuensaajat toimivat laissa säädettyjen edellytysten ja rajoitusten mukaisesti. Säännöstenvastaisen toiminnan johdosta tuen maksaminen voidaan lakkauttaa, liikaa tai perusteettomasti maksettu tuki periä takaisin ja määrätä lainansaajalle seuraamusmaksu. Lisäksi ARA voi keskeyttää muiden vireillä olevien, säännöstenvastaisesti toimineen yhteisön tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan toisen yhteisön tekemien, valtion tukemaa asuntotuotantoa koskevien hakemusten käsittelyn siksi ajaksi, kunnes yhteisö on korjannut toimintansa säännösten mukaiseksi. Kaikki tukihankkeisiin liittyvät tiedot säilytetään 50 vuotta. ARA:n suorittamissa tarkastuksissa on havaittu, että maksetut tuet ja toiminta ovat joitakin yksittäistapauksia lukuun ottamatta olleet lain ja viranomaispäätösten mukaisia.

Lyhyt selvitys siitä, miten **avoimuutta koskevia vaatimuksia** (ks. vuoden 2012 päätöksen 7 artikla) noudatetaan, kun on kyse yli 15 miljoonan euron korvauksista yrityksille, jotka harjoittavat toimintaa myös yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän

palvelun ulkopuolella. Esittäkää vastauksessanne myös asiaan liittyviä esimerkkejä tätä tarkoitusta varten julkaistuista tiedoista (esim. linkkejä verkkosivuille tai muita viitteitä). Ilmoittakaa myös, onko teillä keskitetty verkkosivusto, jolla julkaisette nämä tiedot kaikista tukitoimenpiteistä jäsenvaltiossanne (ja jos on, lisätäkää linkki kyseiselle verkkosivustolle), tai jos julkaiseminen tapahtuu tuen myöntäjän tasolla (keskus-, alue- tai paikallistasolla), selittäkää kuinka julkaiseminen tapahtuu.	
Yli 15 miljoonan euron korvauksia ei ole vuosina 2016–2017 tai aikaisemminkaan myönnetty. Jos näin suuria korvauksia joskus myönnettäisiin, ARA tiedottaisi asiasta verkkosivuillaan (www.ara.fi).	
Myönnetyn tuen määrä	
Myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa). Tähän sisältyy kaikki alueellanne myönnetty tuki, myös alue- ja paikallisviranomaisten myöntämä tuki. (A+B+C)	
2016	2017
110	118
A: Kansallisten keskusviranomaisten maksaman myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)	
2016	2017
110	118
B: Alueviranomaisten maksaman myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)	
2016	2017
C: Paikallisviranomaisten maksaman myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)	
2016	2017
Kunkin tukivälineen (suora avustus, takaukset jne.) osuus menoista (jos saatavilla)	
2016	2017
Muita määrällisiä tietoja (esim. edunsaajien lukumäärä aloittain, keskimääräinen tukimäärä, yritysten koko)	
2016	2017
Korkotukilainoitettut asunnot (kpl) 3 244	Korkotukilainoitettut asunnot (kpl) 5 387
-uudistuotanto 2 541	-uudistuotanto 3 395
-perusparannus ja hankinta 793	-perusparannus ja hankinta 1 992
Avustuksensaajia (hankkeita) 82	Avustuksensaajia (hankkeita) 84

3) Valtion myöntämät asuntolainat sosiaaliseen asuntotuotantoon

Selkeä ja kattava kuvaus siitä, miten kyseiset palvelut on järjestetty jäsenvaltioissanne
Selvitys siitä, millaiset palvelut kyseisellä alalla on määritelty yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi jäsenvaltioissanne. Luetelkaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi luokiteltujen palvelujen sisältö mahdollisimman selkeästi.
Valtion varoista on aiemmin myönnetty lainoja vuokra-asuntojen ja asumisoikeusasuntojen rakentamista, hankintaa ja perusparantamista varten. Näiden niin sanottujen aravalainojen myöntäminen on lopetettu 2000-luvulla, mutta lainakanta ja lainoilla rahoitettu asuntokanta ovat yhä olemassa. Aravalainoja myönnettiin samoille tahoille kuin nykyisiä korkotukilainoja, ja aravalainan saajia koskevat saman sisältöiset yhteisöjen toimintaa koskevat edellytykset ja aravalainoitettuja asuntoja samanlaiset kohdekohtaiset käyttö- ja luovutusrajoitukset kuin kohdassa 1 on kuvattu.   Aravalainoitukseen voi liittyä tiettyjä täydentäviä tukia, joita on mahdollista myöntää laissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Näitä tukia myönnetään vuosittain vain vähän ja ne kohdistuvat lähinnä syrjäseuduilla sijaitseviin, asuntojen tyhjäkäytöstä kärsiviin vuokrataloihin ja niiden omistajayhteisöihin. Ilman näitä tukia aravalainojen myöntöhetkeen perustuvat lainaehdot kävisivät vuokrataloyhteisöille kohtuuttoman raskaiksi ja vuokrat muodostuisivat asuntojen vajaakäytöstä johtuen liian korkeiksi asukkaille.
Selvitys (tavanomaisista) toimeksiannon muodoista. Jos tietyllä alalla käytetään vakioimuotoisia toimeksiannon malleja, liittää ne mukaan.
Vaikka aravalainoja ei enää myönnetä, niitä koskeva lainsäädäntö on edelleen voimassa olemassa olevan laina- ja asuntokannan takia. Aravalainojen myöntämisen yleisistä edellytyksistä ja lainansaajille annettun julkisen palvelun velvoitteen sisällöstä on säädetty aravalaisissa (1189/1993) ja aravarajoituslaissa (1190/1993). Aravalainoitukseen liittyvistä täydentävistä tuista, niiden myöntämisedellytyksistä ja tukien ehdoista säädetään omissa erityislaeissaan. Kaikista aravalainojen myöntämisistä on aikanaan tehty lainansaajille annettu kirjallinen päätös, josta käy ilmi lainansaajalle asetettu julkisen palvelun velvoite ja siitä maksettava korvaus siihen liittyvine ehtoineen. Myös aravalainoitukseen liittyvistä täydentävistä tuista tehdään tuensaajille nimenomainen viranomaispäätös. Lainsäädännössä ja viranomaisasiakirjoissa on säädetty täsmällisesti kaikki aravalainojen ja niitä täydentävien tukien hyväksymisen ja maksamisen edellytykset sekä tukien määrän laskennassa, valvonnassa ja tarkistamisessa käytettävät parametrit.
Toimeksiannon keskimääräinen kesto (vuosina) ja yli kymmenen vuotta kestävien toimeksiantojen osuus (%) aloittain. Täsmentäkää, millä aloilla yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja on annettu tehtäväksi yli kymmenen vuotta kestävillä toimeksiannoilla, ja selittäkää, miksi toimeksiannon kesto on perusteltu.

Korkotukilainaa saavan yhteisön toimintaa ja korkotukilainoitettavien asuntojen käyttöä ja luovutusta koskevat rajoitukset kestävät korkotukilainan käyttötarkoituksesta riippuen 30–40 vuotta. Lainansaaajalle asetettu julkisen palvelun velvoite on siis hankkeesta riippuen 30–40 vuoden mittainen. Kuten komission SGEI-päätöksessä todetaan, yli kymmenen vuotta kestävä toimeksiantokausi on perusteltu sosiaalisen asuntotarjonnan alalla, jossa tehtävien suurien investointien kuolettaminen kestää yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti pitkään, useita vuosikymmeniä.
Selvitys siitä, annetaanko yrityksille (tavallisesti) yksinoikeuksia tai erityisoikeuksia .
Ei ole.
Mitä tukivälineitä on käytetty (suorat avustukset, takaukset jne.)?
Lainojen alikorko, lainaehtojen muutokset, suora avustus (ks. alla)
Kyseessä olevia palveluja koskeva (tavanomainen) korvausjärjestelmä ja perustuuko käytetty menetelmä kustannusten kohdentamiseen vai vältettyihin nettokustannuksiin.
ARA valitsi aravalainoitettaviksi hyväksytyt kohteet sille tehtyjen hakemusten perusteella. Lainan maksoi Valtiokonttori. Myös aravalainoituksen täydentävistä tuista päättävät samat viranomaiset niille tehtyjen hakemusten perusteella ja sen mukaan, täyttävätkö tuenhakija ja tuen kohde tuen myöntämiselle laissa säädetty vaatimukset.
Aravalainoissa lainan määrä on voinut olla lainoituskohteesta riippuen enintään 80–95 prosenttia hankkeen hyväksytyistä rakentamis-, hankinta- tai perusparantamiskustannuksista. Aravalainakantaa oli kokonaisuudessaan jäljellä noin 4,6 miljardia euroa vuoden 2017 lopussa. Aravalainoituksen valtiontukielementti on ollut lainan alikorkoisuus markkinakorkoon verrattuna. Markkinakorkojen alhaisesta tasosta johtuen aravalainoissa ei ole ollut lainkaan alikorkoisuustukea vuonna 2016 tai 2017. Aravalainoitukseen liittyviä täydentäviä tukia ovat lainaehtojen muuttaminen määräaikaikaisesti, aravalainan osittainen anteeksiantaminen, tervehdyttämisavustuksen myöntäminen vuokrataloyhteisölle sekä avustuksen myöntäminen vuokratalon purkukustannuksiin. Nämä täydentävät tuet kohdistuvat vuokrataloihin, jotka ovat olleet jo pitkään vajaakäytössä johtuen alueella tapahtuneesta ennakoitua laajemmasta väestön vähenemisestä. Täydentäviä tukia maksetaan vain sen verran kuin yrityksen toiminnan ja julkisen palvelun velvoitteen toteuttamisen jatkaminen yritykseltä edellyttää tai toiminnan hallittu alasajo asukkaiden asema turvaten vaatii.
Tavanomaiset järjestelyt liiallisten korvausten välttämiseksi ja takaisin maksamiseksi .
Korkotukijärjestelmä on rakennettu siten, että valtiontuki ohjautuu asukkaiden hyväksi edullisemman vuokran muodossa. Tämä tapahtuu kolmen pääasiallisen, toisiaan täydentävän mekanismin avulla: tuen oikean mitoittamisen, korkotukilainaa saavien yhteisöjen toimintaa koskevien edellytysten sekä korkotukilainoitettujen asuntojen käyttö- ja luovutusrajoitusten kautta. ARA valvoo ja ohjaa hinta-laatuohjauksella muun muassa sitä, että asunnot rakennetaan aluekehityksen ja kysynnän kannalta oikeaan paikkaan, että kohteet ovat laadukkaita ja että niiden hinta on oikein laskettu. Hinta-laatuohjaus on tärkeässä asemassa muun lainsäädännön ohella siinä, että asuntojen

asumiskulut jäävät kohtuullisiksi ja asuinalueet muodostuvat monipuolisiksi ja houkutteleviksi. Tukilainsäädäntö ja viranomaispäätösten ehdot estävät liiallisen valtiontuen maksamisen. ARA, Valtiokonttori ja kunnat valvovat, että tuensaajat toimivat laissa säädettyjen edellytysten ja rajoitusten mukaisesti. Säännöstenvastaisen toiminnan johdosta tuen maksaminen voidaan lakkauttaa, liikaa tai perusteettomasti maksettu tuki periä takaisin ja määrätä lainansaajalle seuraamusmaksu. Lisäksi ARA voi keskeyttää muiden vireillä olevien, säännöstenvastaisesti toimineen yhteisön tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan toisen yhteisön tekemien, valtion tukemaa asuntotuotantoa koskevien hakemusten käsittelyn siksi ajaksi, kunnes yhteisö on korjannut toimintansa säännösten mukaiseksi. Kaikki tukihankkeisiin liittyvät tiedot säilytetään 50 vuotta. ARAn suorittamissa tarkastuksissa on havaittu, että maksetut tuet ja toiminta ovat joitakin yksittäistapauksia lukuun ottamatta olleet lain ja viranomaispäätösten mukaisia.			
Lyhyt selvitys siitä, miten avoimuutta koskevia vaatimuksia (ks. vuoden 2012 päätöksen 7 artikla) noudatetaan, kun on kyse yli 15 miljoonan euron korvauksista yrityksille, jotka harjoittavat toimintaa myös yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun ulkopuolella. Esittääkö vastauksessanne myös asiaan liittyviä esimerkkejä tätä tarkoitusta varten julkaistuista tiedoista (esim. linkkejä verkkosivuille tai muita viitteitä). Ilmoittakaa myös, onko teillä keskitetty verkkosivusto, jolla julkaisette nämä tiedot kaikista tukitoimenpiteistä jäsenvaltiossanne (ja jos on, lisätäkää linkki kyseiselle verkkosivustolle), tai jos julkaiseminen tapahtuu tuen myöntäjän tasolla (keskus-, alue- tai paikallistasolla), selittäkää kuinka julkaiseminen tapahtuu.			
Yli 15 miljoonan euron korvauksia ei ole vuosina 2016–2017 tai aikaisemminkaan myönnetty. Jos näin suuria korvauksia joskus myönnettäisiin, ARA tiedottaisi asiasta verkkosivuillaan (www.ara.fi).			
Myönnetyn tuen määrä			
Myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa). Tähän sisältyy kaikki alueellanne myönnetty tuki, myös alue- ja paikallisviranomaisten myöntämä tuki. (A+B+C)			
2016		2017	
Aravalainojen keskiporko	2,22 %	Aravalainojen keskiporko	1,79 %
Aravalainoihin sisältyvä alikorkoisuustuki (euroa)	0	Aravalainoihin sisältyvä alikorkoisuustuki (euroa)	0
Aravalainoihin liittyvät akordit, tervehdyttämisavustukset ja purkuavustukset (milj. euroa)	1,8	Aravalainoihin liittyvät akordit, tervehdyttämisavustukset ja purkuavustukset (milj. euroa)	3,3
A: Kansallisten keskusviranomaisten maksaman myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)			
2016		2017	
Aravalainojen keskiporko	2,22 %	Aravalainojen keskiporko	1,79 %
Aravalainoihin sisältyvä		Aravalainoihin sisältyvä	

alikorkeisuustuki (euroa)	0	alikorkeisuustuki (euroa)	0
Aravalainoihin liittyvät akordit, tervehdyttämisavustukset ja purkuavustukset (milj. euroa)	1,8	Aravalainoihin liittyvät akordit, tervehdyttämisavustukset ja purkuavustukset (milj. euroa)	3,3
B: Alueviranomaisten maksaman myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)			
2016		2017	
C: Paikallisviranomaisten maksaman myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)			
2016		2017	
Kunkin tukivälineen (suora avustus, takaukset jne.) osuus menoista (jos saatavilla)			
2016		2017	
Muita määrällisiä tietoja (esim. edunsaajien lukumäärä aloittain, keskimääräinen tukimäärä, yritysten koko)			
2016		2017	
Aravalainoihin liittyvien akordien, tervehdyttämisavustusten ja purkuavustusten saajia (hankkeita)	17	Aravalainoihin liittyvien akordien, tervehdyttämisavustusten ja purkuavustusten saajia (hankkeita)	33

Sähköhuollon varmistaminen – Tunturiverkko Oy ja Enontekiön Sähkö Oy

Selkeä ja kattava kuvaus siitä, miten kyseiset palvelut on järjestetty jäsenvaltiossanne
Selvitys siitä, millaiset palvelut kyseisellä alalla on määritelty yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi jäsenvaltiossanne. Luetelkaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi luokiteltujen palvelujen sisältö mahdollisimman selkeästi.
Julkinen palveluvelvoite, joka koskee kaikkia Suomen sähköverkonhaltijoita ja näin ollen myös Tunturiverkko Oy:tä sekä Enontekiön Sähkö Oy:tä, on annettu sähkömarkkinalailla (588/2013). Sähköverkkotoiminta on luonnollista monopolitoimintaa ja siitä säädetään sähkömarkkinalaissa. Sähkömarkkinalain 3 luvussa on määritelty verkkotoimintaa koskevat yleiset velvoitteet ml. verkon kehittämisvelvollisuus. Sähköverkkotoiminnalla tarkoitetaan sähköverkon asettamista sähkönsiirtoa ja muita verkon palveluja tarvitsevien käyttöön. Sähköverkkotoimintaan kuuluvat myös sellainen sähköverkon suunnittelu, rakentaminen, ylläpito ja käyttö, asiakkaiden sähkölaitteiden liittäminen verkkoon, sähkön mittaus ja muut sellaiset sähkönsiirtoon tarvittavat toimenpiteet, jotka ovat tarpeen sähkönsiirtoa ja muita verkon palveluja varten.

Sähköverkkotoimintaa varten yhtiö tarvitsee sähkömarkkinalain mukaisesti sähköverkkoluvan. Sähköverkkolupa myönnetään, jos luvanhakijalla on tekniset, taloudelliset ja organisatoriset edellytykset huolehtia sähköverkkotoiminnastaan. Luvassa määritellään sähköverkonhaltijalle maantieteellinen vastuualue, jonka alueella kyseisellä yhtiöllä on yksinoikeus harjoittaa sähköverkkotoimintaa. Luvan myöntää kansallinen sääntelyviranomaisen Energiavirasto.

Sähköverkonhaltijalla on toimintaan liittyviä velvollisuuksia, joista tärkeimmät ovat verkon kehittämisvelvollisuus, sähkönkäyttöpaikkojen ja voimalaitosten liittämismenettelyvelvollisuus sekä sähkönsiirtovelvollisuus. Energiaviraston tehtävänä on valvoa, että verkonhaltijat täyttävät heille asetetut velvoitteet. Lisäksi Energiavirasto valvoo ennalta vahvistetuilla menetelmillä, että sähköverkkopalveluista perittävät maksut ovat kohtuullisia.

Selvitys (tavanomaisista) **toimeksiannon muodoista**. Jos tietyllä alalla käytetään vakioituja toimeksiannon malleja, liittää ne mukaan.

1) Tunturiverkko Oy

Toimeksianto on annettu 10.12.2009 annetulla työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä. Julkisen palvelun velvoite on annettu sähkömarkkinalain nojalla annetussa sähköverkkoluvassa.

Toimeksiannolla pyritään varmistamaan Utsjoen alueen sähkönsiirtomaksujen pysyminen maltillisena tukemalla Utsjoen alueen sähköverkkoyhtiö Utsjoen Sähköosuuskunnan liittämistä Inergia Oy:öön. Tuki myönnetään näiden kahden yrityksen muodostamalle uudelle yritykselle Tunturiverkko Oy:lle.

Utsjoen kunta sijaitsee Pohjois-Lapissa, joka on Eurostatin tilastojen mukaan yksi Euroopan harvimpaan asutuimmista alueista. Utsjoen kunnan asukastiheys on noin 0,2 asukasta/km², kun keskimäärin EU:ssa on 117 asukasta/km² ja Suomessa 17,9 asukasta/km². Utsjoen kunnan alueella on tästä syystä yli kaksinkertainen määrä sähköverkkoa asiakasta kohti verrattuna keskimäärin muihin sähköverkkoyhtiöihin Suomessa. Lisäksi kunnan asukasmäärä on laskenut lähes 10 % viimeisen 10 vuoden aikana, mikä on vastaavasti vähentänyt verkkoyhtiön asiakaskuntaa. Nämä poikkeukselliset olosuhteet tekevät sähköverkkotoiminnan harjoittamisen alueella kannattavasti ja kilpailukykyiseen hintaan haastavaksi.

Utsjoen alueen sähköverkot on rakennettu pääosin 60- ja 70-luvulla yli 80 % valtion

tuella. Ilman tukea verkostoa ei nykyajassa olisi rakennettu. Verkkokomponenttien tekninen käyttöikä (40 – 50 vuotta) on monin paikoin jo ylitetty ja verkosto vaatii pikaista kunnostamista toimitusvarmuuden pitämiseksi lainsäädännön hyväksymällä tasolla.

2) Enontekiön Sähkö Oy

Toimeksianto on annettu 4.2.2014 annetulla työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä.

Toimeksiannolla pyritään varmistamaan Enontekiön Sähkön perimien siirtomaksujen pysyminen maltillisena. Jo tällä hetkellä Enontekiön Sähkön perimät siirtohinnoit ovat korkeimpien joukossa Suomessa. Yrityksen vastuualue sijaitsee Enontekiön kunnassa Pohjois-Lapissa, joka on Eurostatin tilastojen mukaan Euroopan harvimpaan asutualue. Enontekiön kunnan asukastiheys on noin 0,2 asukasta/km², kun keskimäärin EU:ssa on

117 asukasta/km² ja Suomessa 17,9 asukasta/km². Enontekiön Sähköllä on tästä syystä yli kaksinkertainen määrä sähköverkkoa asiakasta kohti verrattuna keskimäärin muihin sähköverkkoyhtiöihin Suomessa, mikä kasvattaa yhtiön investointimäärää. Lisäksi kunnan asukasmäärä on laskenut lähes 10 % viimeisen 10 vuoden aikana, mikä on vastaavasti vähentänyt Enontekiön Sähkön asiakaskuntaa. Nämä poikkeukselliset olosuhteet tekevät sähköverkkotoiminnan harjoittamisen alueella kannattavasti ja kilpailukykyiseen hintaan haastavaksi.

Enontekiön Sähkön sähköverkot on rakennettu pääosin 60- ja 70-luvulla yli 80 % valtion tuella. Ilman tukea verkostoa ei nykyajassa olisi rakennettu. Verkkokomponenttien tekninen käyttöikä (40 – 50 vuotta) on monin paikoin jo ylitetty ja verkosto vaatii pikaista kunnostamista toimitusvarmuuden pitämiseksi lainsäädännön hyväksymällä tasolla. Tästä syystä Enontekiön Sähkö joutuu tekemään liikevaihtoonsa nähden mittavia korvausinvestointeja verkostoonsa seuraavien vuosien aikana. Seuraavan 10 vuoden aikana investointitarpeeksi arvioidaan 10 – 15 miljoonaa euroa. Yrityksen liikevaihto on noin 1 miljoonaa euroa vuodessa ja se koostuu yksinomaan asiakkailta perittävistä siirtomaksuista. Enontekiön Sähkö ei ole tehnyt viime vuosina voittoa. Investoinnit aiheuttavat yli 100 % korotuspaineen siirtohintoihin, mikä vaikuttaisi alueen elinkeinoelämään ja kuluttajiin merkittävästi.

Toimeksianto kohdistetaan yksittäiseen laajaan investointiin, jolla uusitaan Kilpisjärven aluetta syöttävä yksittäinen, noin 110 km pituinen 20 kilovoltin sähköjohto ja kasvatetaan yhteyden kapasiteettia. Yhteys on tekniseltä kunnoltaan erittäin huono ja vaatii välitöntä kunnostamista. Sähköjohdon päässä sijaitsee kansallisesti merkittävä kulttuuri- ja matkailukohde Kilpisjärven taajama ja Saana-tunturi. Tällä alueella tapahtuu myös pääosa alueen sähkönkulutuksen kasvusta. Investointiarvio johdon kunnostamiseksi on noin 8 miljoonaa euroa. Yrityksen olisi omilla resursseillaan lähes mahdotonta hankkia tällaista määrää pääomaa investoinnin tekemiseen.

Toimeksiannon keskimääräinen kesto (vuosina) ja yli kymmenen vuotta kestävien toimeksiantojen osuus (%) aloittain. Täsmäntäkää, millä aloilla yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja on annettu tehtäväksi yli kymmenen vuotta kestäville toimeksiannoilla, ja selittäkää, miksi toimeksiannon kesto on perusteltu.

1) Tunturiverkko Oy

Toimeksianto on annettu vuosille 2011-2019.

2) Enontekiön Sähkö Oy

Toimeksianto on annettu vuosille 2014-2016.

Selvitys siitä, annetaanko yrityksille (tavallisesti) **yksinoikeuksia tai erityisoikeuksia.**

Sähköverkkotoiminta katsotaan Euroopassa luonteeltaan luonnolliseksi monopoliksi, jossa kilpailevien sähköverkkojen rakentaminen ei ole kansantaloudellisesti kannattavaa. Toimeksiannoilla ei laajenneta kohdeyrityksille sähkömarkkina-alueita määrättyjä tehtäviä tai oikeuksia.

Mitä **tukivälineitä** on käytetty (suorat avustukset, takaukset jne.)?

Tukivälineenä on käytetty suoria avustuksia.

Kyseessä olevia palveluja koskeva (tavanomainen) **korvausjärjestelmä** ja perustuuko käytetty menetelmä kustannusten kohdentamiseen vai vältettyihin nettokustannuksiin.

1) Tunturiverkko Oy

Tunturiverkko Oy:lle on myönnetty yhteensä 1 000 000 euroa avustusta työ- ja elinkeinoministeriön 10.12.2009 päivätyllä päätöksellä. Tuki myönnetään Utsjoen Sähköosuuskunnan ja Inergia Oy:n sähköverkkoliiketoimintojen yhdistämisen johdosta perustettavalle verkkoyhtiölle Utsjoen Sähköosuuskunnan alueella tehtävistä sähköverkon korvausinvestoinneista aiheutuviin menoihin. Avustusta maksetaan korkeintaan 50 % kunkin kohteen kokonaiskustannuksista. Muusta osasta verkonhaltija vastaa itse. Maksatukset tapahtuvat vuosina 2011-2019.

2) Enontekiön Sähkö Oy

Enontekiön Sähkölle on myönnetty työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 4.2.2014 valtiontukea Kilpisjärven syöttöyhteyden uusimiseen 60 % investoinnin loppusummasta, kuitenkin enintään 4,6 miljoonaa euroa. Tuki maksetaan vuosittain kolmen vuoden aikana jälkikäteisesti perustuen toteutuneisiin ja todennettuihin kustannuksiin. Verkoston muut korvausinvestoinnit yhtiö hoitaa oman rahoituksensa turvin.

Tavanomaiset järjestelyt liiallisten korvausten välttämiseksi ja takaisin maksamiseksi.

Liiallisten korvausten välttämiseksi tukipäätöksessä on määritelty tuen osuudeksi enimmäisosuus tukikelpoisista kustannuksista. Enimmäisosuus on Tunturiverkon osalta 50 % ja Enontekiön Sähkön osalta 60 %.

Avustuksen palauttamiseen ja takaisinperintään sovelletaan valtionavustuslain (688/2001) valtionavustuksen palauttamista ja takaisinperintää koskevia säännöksiä. Lisäksi Energiavirasto valvoo yhtiöiden keräämien siirtomaksujen kohtuullisuutta.

Avustus on myönnetty Tunturiverkolle vuonna 2009 ja sitä myönnettäessä on otettu huomioon komission päätös 2005/842/EY EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valiontukeen. Järjestely on myös uusitun komission SGEI-päätöksen mukainen.

Avustus on myönnetty Enontekiön Sähkölle vuonna 2014 ja sitä myönnettäessä on otettu huomioon komission päätös 2012/21/EU Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valiontukeen.

Lyhyt selvitys siitä, miten **avoimuutta koskevia vaatimuksia** (ks. vuoden 2012 puitteiden 60 kohta) noudatetaan. Esittääkää vastauksessanne myös asiaan liittyviä esimerkkejä tätä tarkoitusta varten julkaistuista tiedoista (esim. linkkejä verkkosivuille tai muita viitteitä). Ilmoittakaa myös, onko teillä keskitetty verkkosivusto, jolla julkaisette nämä tiedot kaikista tukitoimenpiteistä jäsenvaltiossanne (ja jos on, lisätkää linkki kyseiselle verkkosivustolle), tai jos julkaiseminen tapahtuu tuen myöntäjän tasolla (keskus-, alue- tai paikallistasolla), selittäkää kuinka julkaiseminen tapahtuu.

Tukipäätöksiin sovelletaan lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999). Tuen vastaanottajiin puolestaan sovelletaan eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta annettua lakia (19/2003).	
Myönnetyn tuen määrä	
Myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa). Tähän sisältyy kaikki alueellanne myönnetty tuki, myös alue- ja paikallisviranomaisten myöntämä tuki. (A+B+C)	
2016	2017
0,918 miljoonaa euroa	0,845 miljoonaa euroa
A: Kansallisten keskusviranomaisten myöntämän tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)	
2016	2017
0,918 miljoonaa euroa	0,845 miljoonaa euroa
B: Alueviranomaisten myöntämän tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)	
2016	2017
-	-
C: Paikallisviranomaisten myöntämän tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)	
2016	2017
-	-
Kunkin tukivälineen (suora avustus, takaukset jne.) osuus menoista (jos saatavilla)	
2016	2017
Suorat avustukset 0,918 miljoonaa euroa	Suorat avustukset 0,845 miljoonaa euroa
Muita määrällisiä tietoja (esim. edunsaajien lukumäärä aloittain, keskimääräinen tukimäärä, yritysten koko)	
2016	2017
Edunsaajien lukumäärä: 2	Edunsaajien lukumäärä: 2
Keskimääräinen tuki: 0,459 miljoonaa euroa	Keskimääräinen tuki: 0,4225 miljoonaa euroa
Yritysten koko: pieni	Yritysten koko: pieni

Luotsauksen järjestäminen Saimaan kanavalla - Finnpilot Pilotage Oy

Selkeä ja kattava kuvaus siitä, miten kyseiset palvelut on järjestetty jäsenvaltioissanne
Selvitys siitä, millaiset palvelut kyseisellä alalla on määritelty yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi jäsenvaltioissanne. Luetelkaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi luokiteltujen palvelujen sisältö mahdollisimman selkeästi.
SGEI-tukea myönnetään luotsauksen järjestämiseen Saimaan kanavalla. Saimaan kanavalla ja Saimaan vesistöalueella luotsauksesta vastaa valtionyhtiö Finnpilot Pilotage Oy. Yhtiö toimii pääasiassa merialueilla, mutta poikkeuksellisesti myös Saimaan suurella sisävesialueella. Luotsauksella turvataan alusten pääsy Saimaan vesistöstä merelle. Maantieteellisistä olosuhteista johtuen maksut olisivat korkeammat kuin merikuljetuksissa. Luotsausmatkat ovat Saimaalla huomattavasti pidemmät kuin meriliikenteessä.
Saimaan kanavalla ja Saimaan vesistöalueella peritään alennettuun yksikköhintaan perustuvaa luotsausmaksua. Alennetusta yksikkö hinnasta Finnpilot Pilotage Oy:lle aiheutuvat tulonmenetykset korvataan valtion talousarviossa tarkoitukseen otetusta määrärahasta. Hintatuen johdosta Saimaan kanavan liikenne maksaa luotsausmaksuja suhteessa kuljetettavaan määrään nähden yhtä paljon kuin meriliikenne.
Selvitys (tavanomaisista) toimeksiannon muodoista . Jos tietyllä alalla käytetään vakioimuotoisia toimeksiannon malleja, liittää ne mukaan.
Toimeksianto ja korvauksen maksaminen vahvistetaan erikseen liikenne- ja viestintäministeriön päätöksellä vuosittain. Saimaan kanavalla tapahtuvan luotsauksen alennettu yksikköhinta ja siitä luotsausyhtiölle maksettava korvaus on myös kirjattu luotsauslakiin (940/2003).
Toimeksiannon keskimääräinen kesto (vuosina) ja yli kymmenen vuotta kestävien toimeksiantojen osuus (%) aloittain. Täsmentäkää, millä aloilla yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja on annettu tehtäväksi yli kymmenen vuotta kestäville toimeksiannoilla, ja selittäkää, miksi toimeksiannon kesto on perusteltu.
Toimeksianto ja vahvistus korvauksen maksamisesta annetaan yhtiölle vuosittain. Järjestely on kuitenkin lain tasolla voimassa toistaiseksi.
Selvitys siitä, annetaanko yrityksille (tavallisesti) yksinoikeuksia tai erityisoikeuksia .
Luotsaus on erityistapaus, sillä sitä harjoittaa vain valtion omistama erityistehtäväyhtiö Finnpilot Pilotage Oy. Finnpilot Pilotage Oy:n yksinoikeus perustuu lakiin luotsausliikelaikoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi (1008/2010). Luotsauspalvelujen tarjonnasta sekä siihen liittyvistä tehtävistä ja velvollisuuksista säädetään luotsauslaissa

(940/2003). Luotsinkäyttövelvollisuudesta Saimaalla määrätään valtioneuvoston asetuksessa (246/2011).	
Mitä tukivälineitä on käytetty (suorat avustukset, takaukset jne.)?	
Tuki maksetaan jälkikäteisesti suorana avustuksena syntyneiden kustannusten perusteella. Tuki voi olla enintään toiminnan alijäämän suuruinen.	
Kyseessä olevia palveluja koskeva (tavanomainen) korvausjärjestelmä ja perustuuko käytetty menetelmä kustannusten kohdentamiseen vai vältettyihin nettokustannuksiin.	
Korvaus maksetaan kuukausittain kustannusten kohdentamisen menetelmän perusteella.	
Tavanomaiset järjestelyt liiallisten korvausten välttämiseksi ja takaisin maksamiseksi.	
Liialliset korvaukset tasataan kerran vuodessa. Finnpiilot Pilotage Oy pitää erillistä kirjanpitoa alueen kustannuksista ja tuotoista. Avustuksen ja kustannusten suhdetta seurataan kerran vuodessa ja mahdollinen ylikompensaatio joudutaan tarvittaessa palauttamaan valtiolle.	
Lyhyt selvitys siitä, miten avoimuutta koskevia vaatimuksia (ks. vuoden 2012 päätöksen 7 artikla) noudatetaan, kun on kyse yli 15 miljoonan euron korvauksista yrityksille, jotka harjoittavat toimintaa myös yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun ulkopuolella. Esittäkää vastauksessanne myös asiaan liittyviä esimerkkejä tätä tarkoitusta varten julkaistuista tiedoista (esim. linkkejä verkkosivuille tai muita viitteitä). Ilmoittakaa myös, onko teillä keskitetty verkkosivusto, jolla julkaisette nämä tiedot kaikista tukitoimenpiteistä jäsenvaltioissanne (ja jos on, lisätäkää linkki kyseiselle verkkosivustolle), tai jos julkaiseminen tapahtuu tuen myöntäjän tasolla (keskus-, alue- tai paikallistasolla), selittäkää kuinka julkaiseminen tapahtuu.	
Myönnetyn tuen määrä	
Myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa) Tähän sisältyy kaikki alueellanne myönnetty tuki, myös alue- ja paikallisviranomaisten myöntämä tuki. (A+B+C)	
2016	2017
4,161763	3,426725
A: Kansallisten keskusviranomaisten maksaman myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)	
2016	2017
4,161763	3,426725
B: Alueviranomaisten maksaman myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)	
2016	2017

C: Paikallisviranomaisten maksaman myönnetyn tuen kokonaismäärä (miljoonaa euroa)	
2016	2017
Kunkin tukivälineen (suora avustus, takaukset jne.) osuus menoista (jos saatavilla)	
2016	2017
suora avustus 4,161763 milj.	suora avustus 3,426725 milj.
Muita määrällisiä tietoja (esim. edunsaajien lukumäärä aloittain, keskimääräinen tukimäärä, yritysten koko)	
2016	2017

KUVAUS VUODEN 2012 PUITTEIDEN SOVELTAMISESTA

Suomessa ei ole raportointiajanjaksolla 2016–2017 ollut järjestelyitä, jotka olisi hyväksytty SGEI-puitteiden perusteella.

KOLMANSIEN OSAPUOLTEN KANTELUT

Suomessa ei raportointijaksolla ollut kolmansien osapuolten kanteluita.